

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 79.

Sobota 27. septembra 1930.

Leto V.

K desetletnici koroškega plebiscita.

Delavstvo in plebiscit.

Avstrijski in rajhovski Nemci prirejajo letos velike slovesnosti v spomin zmage pri koroškem plebiscitu. Pa tudi slovenski nacionalci pripravljajo različne prireditve v proslavo koroškega plebiscita.

Ni naša stvar, da bi dali lekcije Avstrijcem ali Nemcem. To bo storila avstrijska socialna demokracija. Vendar moramo zavrniti napačno trditev nemških nacionalističnih krogov, da je pri plebiscitu zmagala zvestoba do nemške domovine. To ni res. Pri plebiscitu je v prvi vrsti zmagal gospodarski moment. Koroška je po naravi tako lepo zaokrožena dežela in so gospodarski interesi dežele z mestoma Celovcem in Beljakom tako tesno med seboj povezani, da je razumljivo, če so hoteli koroški Nemci in Slovenci skupaj ostati in niso pustili razdeliti dežele na dve polovici. Drugi važen moment je bila nedvomno domneva, da se bodo gospodarske in socialne razmere ter politična svoboda utegnile v avstrijski republiki lepše razvijati nego v novo stvorjeni jugoslovanski državi. Nacionalni princip je bil pri plebiscitu gotovo postranskega pomena, ki ni imel vpliva na delovne množice prebivalstva. Nad nacionalizmom so se opajali samo študentje, jara gospoda in sploh ljudje, ki sami dobro ne vedo, kaj je delo in tudi kruh, ter jih morajo drugi rediti.

Lažljivo je torej vpitje, da je plebiscit dokazal, da sega nemška domovina do grebenov Karavank. Ne sme se pozabiti, da je kljub vsemu večina prebivalstva na ozemlju južno Drave, glasovala za Jugoslavijo. Če se pripisuje plebiscitu kaka važnost, je meja nemške domovine kvečjemu ob Dravi, ne pa na Karavankah, torej ob črti, ki jo je koncem leta 1918 ponudil takratni avstrijski kancler, socialni demokrat Karl Renner kot mejo med avstrijsko republiko in bodočo Jugoslavijo, avtonomni slovenski deželni vladi, ki pa je ponudbo odbila.

Popolnoma nezmislno pa je, če hočejo tudi Slovenci proslavljati koroški plebiscit. Plebiscitna kampanja je čas neljubih spominov za Slovence. Nikdar ni bila Slovenija tako »avtonomna«, kakor ob času plebiscita. Takrat so imeli Slovenci priliko pokazati, kaj znajo. Pa je bolje, da ne govorimo o moki, o cukru in o cvetočem verižništvu v Celovcu. Sicer je bila misel otročja, da se da pri plebiscitu zmagati z vrečami moke in z zaboji cukra; pa ni toliko škoda v tem, da smo izgubili plebiscit, kakor v tem, da smo utrpeli v moralnem ugledu.

Zares bi bilo bolje, da so Slovenci ob desetletnici plebiscita lepo tiho in da prepuste tisto nesrečno dobro pozabljenju ter iznova ne odpirajo ran, ki so že začele celiti. V interesu Avstrijcev in nas bi bilo, da se na koroški plebiscit čimprej pozabi. Zaradi tega se zavedni delavci ne bodo udeleževali nepotrebnih ali celo škodljivih proslav koroškega plebiscita, ker bi s tem netili nacionalno nerazpoloženje napram rojakom tam zunaj.

Pač pa je še danes, po desetih letih, vedno odprto vprašanje narodnih manjšin. Dokler bodo obstojale države z zaključenim ozemljem in z zastraženimi mejami, bodo tudi na-

Krščanski socialci s Heimwehrom.

Nenavaden vzrok demisije avstrijske vlade. — Heimwehrovci bi se radi polastili uprave avstrijskih železnic.

Generalni ravnatelj avstrijskih državnih železnic bi bil moral postati graški podžupan dr. Strafella. Socialni demokrati so se protivili imenovanju, krščanski socialci pa zagovarjali. »Arbeiter-Zeitung« mu je očitala nekorektnosti, ki jih je urednik pri razpravi tudi dokazal in bil zaradi teh očitkov tudi oproščen in kaznovan le zaradi oblik izražanja. Dr. Strafella se je pritožil. Pritožba še ni rešena, vendar zahtevajo krščanski socialci, da ga vlada takoj imenuje, da s tem rehabilitira dr. Strafello in da zadoščenje krščansko socialni stranki. To kljub temu, da so se dokazale nerednosti.

Tej zahtevi se je odločno uprl minister trgovine dr. Schuster, ki so mu železnice podrejene. Sprla sta se s podkanclerjem Vaugoinom in je končno dr. Schuster odstopil. Spora ni bilo mogoče poravnati na ministrski seji. Vodstvo krščansko-socialne stranke vztraja na svoji zahtevi, ki ji vlada ne more ustreči, ker sodba še ni pravomočna.

Očividno so hoteli krščanski socialci s tem postopkom izzvati vladno krizo in poveriti Vaugoinu kanclersko mesto, potem pa razpisati volitve in zadati socialni demokraciji občuten udarec.

Krščanski socialci bi s tem preprečili sprejem naprednejših zako-

nov, šolskega, socialnopolitičnega in tudi zakonskega prava, ki je v razpravi. Krščanski socialci igrajo tukaj najgršo reakcionarno vlogo, zlasti tudi zaradi tega, ker zagovarjajo imenovanje generalnim ravnateljem človeka, ki so se mu očitale nerednosti, katerih še ni ovrgele. Težkoča pa je, da Landbund ne bi hotel sodelovati v Vaugoinovi vladi.

Krščanski socialci oborili Schobrovo vlado.

Konflikt med zveznim kanclerjem dr. Schobrom in vojnim ministrom Vaugoinom (»generalom von Scheib«) radi imenovanja dr. Strafelle za predsednika avstrijskih državnih železnic je končal z dimisijo Vaugoina, poljedelskega ministra Födermayerja in trgovskega ministra dr. Schusterja. Vsled demisije treh članov svojega kabineta je bil dr. Schober prisiljen podati demisijo celokupnega kabineta.

Sestavo nove vlade je poveril predsednik republike Vaugoinu. Akcija krščanskih socialcev proti Schobru je nedvomno v zvezi s pripravami za volitve, ki se bodo vršile spomladi. Krščanski socialci bi radi s pomočjo heimwehra organizirali volilni boj s primernim terorjem.

Fašistična kampanja.

Edinstvo države sloni na lojalnosti državljana do državljana.

Neki list, ki jako rad piše o državnih miselnosti, ki se mora vzgajati v narodu. Ne ve pa, da se z netenjem in podpiranjem medsebojnih preprirov ter grožnjami napram državljanom, ki ne dajo nikakršnega povoda za to, ne sme netiti sovražno razpoloženje. Zveza rudarjev je absolutno delavska strokovna organizacija, v katero ima vsak pošten rudar vstop; seveda vstopa nimajo ljudje, ki imajo namen škodovati delavskim interesom z nedisciplino in nesolidarnostjo. Delavstvo je opravičeno, da se brani takih članov, kakor se brani država slabih državljanov. Toda svobodne strokovne organizacije se ne bavijo s politiko, zato tudi ne morejo dopuščati, da bi zanašali vanjo politiko ljudi, ki hočejo vpreči delavstvo v meščansko-kapitalistično ideologijo in politiko.

Organizirano delavstvo ni nelojalno proti edinstvu države, zato je tudi hujškanje proti njemu nepatriotično delo.

rodne manjšine, ker vsaj v centralni Evropi enostavno ni mogoče tako zakoristiti države, da bi se skladale z narodnostmi. Treba je torej narodnim manjšinam, kolikor mogoče, vsaj olajšati njih usodo.

Z manjšinskimi vprašanjem se peča Društvo narodov in ga rešuje s sredstvi stare diplomacije. Od tega ni mnogo pričakovati. Tudi narodne manjšine same, čeprav organizirane v mednarodnem manjšinskem kongresu, ne bodo mogle ničesar doseči. Vrše pa vsaj koristno propagando. Potrebno je, da se večinski narodi medseboj sporazumejo, kako bodo ravnali z obojestranskimi narodnimi

Notica, ki jo prinaša že prej omenjeni list iz Trbovelj, kakor pravi, je tragikomičen pojav in glasi:

K zborovanju Zveze rudarjev v delavskem domu. Akcija z ujedinenjem delavstva v Federaciji jugoslovanskih delavskih sindikatov bo šla svojo pot in z njo vse trezno delavstvo in voditelji, čeravno jih skušajo nekateri pred peščico svojih pristašev kompromitirati. Jugoslovanska akcija je na zmagovitem pohodu in njenega pohoda ne bodo ustavile niti psovke niti grožnje ali omalovaževanja. Prej ali slej bo vihrala na Delavskem domu zmagovita jugoslovanska nacionalna zastava kot simbol združenega jugoslovanskega naroda, na pročelju odra v Delavskem domu, kjer se blišči še danes napis »Delavci vseh dežel združite se« pa se bo nadomestil z geslom jugoslovanske akcije »Z vero v Boga, za kralja in domovino«.

Notica ima fašistični značaj. Žal, da se ob koncu pristavlja rek, ki je svet vsem pravim patriotom, ne smeli bi ga pa zlorabljati v drugačne namene. Z namenom, da se ruši delavske organizacije, se taka gesla po našem mnenju ne smejo rabiti.

manjšinami. Naloga je težavna, zlasti ker smatra vsaka država razpravo o problemu narodnih manjšin za politično vprašanje in poseganje v notranje državne zadeve, kar pa da krši državno suvereniteto.

Socialistična stranka Jugoslavije je pred dvema leti bila v stikih z avstrijsko socialno demokracijo, kaj naj bi eni ali drugi storili za čimprejšnjo storitev slovanskega vprašanja v Avstriji in nemškega v Jugoslaviji. Problem je jako kompliciran, zlasti še zaradi tega, ker predstavlja nemška manjšina v Jugoslaviji gospodarsko krepak element, do čim Slovenci na Koroškem gospo-

Nacionalni „delavski“ sindikati.

Podjetniška podpora in fašistična stremljenja.

Zgodovina nas uči, da nacionalni »delavski« sindikati niso nikdar bili delavski, nikdar vdani absolutno delavskim interesom. Iz zgodovine vemo, da so te organizacije dobivale moralno in denarno podporo iz vrst nasprotnikov delavskih interesov. Večkrat so, ker so se čutile kot del podjetništva, nastopale v borbah proti ostalemu strokovno organiziranemu delavstvu. Naravnost smešno je pa, če se še danes v narodno edinsveni nacionalni državi hoče poudarjati nacionalnost in s tem vpletati v strokovni pokret zadeve, ki vanj ne spadajo.

Prav značilno je, da se te organizacije družijo z organizacijo v Beogradu, ki živi od delodajalske podpore kakor smo že poročali. To, menimo, dovolj jasno priča, da take nacionalne organizacije ne morejo imeti absolutno nesebičnega namena, služiti delavskim interesom, kakor določa princip strokovnih organizacij.

Ti »nacionalni« ljudje govore danes o organizaciji, ki naj se zasnije za celo državo in prirede v ta namen v oktobru konferenco v Beogradu.

Delavstvo prav dobro ve, da ima nacionalizem pod kožo fašistično kri. Tako je v Italiji, tako v Avstriji in Nemčiji. Delavstvo pa ne potrebuje fašističnih manir, ne mara jih in obžaluje, da se v delavskih vrstah najdejo ljudje, ki so jim več lepe oči nacionalnih frazerjev in podjetniške obljube kakor delavska samozavest in specialni delavski interesi.

Strokovne organizacije v taki obliki kot delavske ne morejo uspevati, ker niso grajene iz potreb delavstva. Nekaj uspeha so imele samo v dobi nacionalnih bojev, a tudi uspehe za meščanstvo.

Kljub temu je ta akcija »nacionalnih« resen opomin svobodnim delavskim strokovnim organizacijam. V teh važnih trenutkih razvoja je nujno potrebna enotnost, sloga! Delavstvo tako hoče!

Parlamentarna abstinenca je škodljiva.

Romunski liberalci se vrnejo v parlament.

Romunski liberalci so bojkotirali parlament. Sedaj so se sporazumeli s kraljem in obstoječim stanjem ter se vrnejo zopet v pralament, ko se otvori zasedanje.

Resnica je pač, da se abstinenca v demokraciji navadno ne obnese.

darsko šibki. (Nameravana je bila konferenca, ki bi se je udeležili predstavniki avstrijske, madžarske in romunske socialne demokracije, obdržala bi se bila v Celovcu ali Mariboru.) Vprašanje se torej ne da rešiti z enostavno enotno formulo, veljavno za obe strani. Z razpustom SSJ pa je bila nadaljnja akcija v tem vprašanju onemogočena.

Sedanja vlada je napravila lepo gesto, ko je obljubila nemški narodni manjšini večje kulturne pravice. Ko se bo stvar izvedla v praksi, lahko računamo, da bo ta korak imel ugodne posledice.

Mussolini je hud na svojega ministra.

Spor med Mussolinijem in Grandijem.

Mussolini je svojega zunanjega ministra prav pridno pošiljal na obiske v druge države, v Madžarsko, Varšavo, Avstrijo in drugod, da sklepa prijateljske dogovore z njih vladami. Ob tržaškem streljanju Slovencev je pa bil pozvan zunanji minister Grandi iz Zeneve v Rim, kjer mu je Mussolini bral levite zaradi prevelike popustljivosti in premajhne agresivnosti v Zenevi. Mussolini je tako jezen na meščastno politiko svojega prijatelja, da hoče zopet prevzeti sam zunanje ministrstvo. Izprememba v vladi pa se ne izvrši takoj, ker bi slabo vplivala zunaj. Grandi je sicer nalašč govoril tem prej smešil kakor pa mu povečal ugled.

Panevropska komisija.

Briand predsednik.

Dne 23. t. m. se je vršila prva seja panevropske komisije. Za predsednika je bil izvoljen Briand, za tajnika te komisije generalni tajnik Društva narodov, Drummond.

Briand je izjavil, da bo gospodarska konferenca, ki se bo vršila novembra meseca, tudi podala nove smernice za tesnejše sodelovanje. Prihodnja seja komisije se bo vršila januarja meseca, ob priliki zasedanja Društva narodov.

Konferenca Zveze mest.

Vršila se bo v Ljubljani.

V ponedeljek, dne 29. t. m., se bo vršila v Ljubljani konferenca jugoslovanskih mest, ki so jo pozvali v življenje bivši socialistični župani Ljubljane, Maribora in Ptuj. Zborovanje se bo vršilo v dvorani zbornice za TOI. Udeležili se ga bodo vsi župani avtonomnih mest, otvoril pa ga bo predsednik Zveze zagrebški župan dr. Stjepan Srkulj. Na konferenci bodo podali strokovnjaki in občinski referentje referate o raznih aktualnih občinskih zadevah, ki so na dnevnem redu. Posebno važne bodo razprave o občinskih finančah glede na novo ureditev samoupravnih financ. Seja bo trajala s kratkim opoldanskim odmorom ves dan. Na čast delegatom bo zvečer priredila ljubljanska mestna občina banket. Po končani konferenci bodo udeleženci priredili izlete v okolico, zlasti na Gorenjsko. — Zveza je imela prvotno namen predvsem, da pospešuje dobro komunalno socialno politiko poleg drugih komunalnih vprašanj. Današnja politika zveze je pa predvsem gospodarsko-politična s čim širšo avtonomno upravno oblastjo.

Nova gospodarska anketa.

O vzrokih svetovne gospodarske krize. — Evropski državniki iščejo leka.

Razne gospodarske konference, ki hočejo reševati problem gospodarske krize v ožjih krogih le nekaterih držav, so dale povod Društvu narodov, da se interesira tudi za to vprašanje.

V gospodarskem odboru Društva narodov, kjer se je debatiralo o gospodarskem vprašanju, je bil sprejet predlog, da se izvede ne glede na panevropski problem, preiskava vzrokov svetovne gospodarske krize s posebnim ozirom na agrarna vprašanja.

Društvo narodov se hoče iznebiti in preprečiti posamezne konventikle ter obravnavati vprašanje gospodarske krize kot svetovno vprašanje. Prav, konventili pomenijo desorganizacijo duha in moči.

Doma in po svetu.

Narodnostno manjšinsko vprašanje na konferenci Društva narodov ne bo posebno napredovalo. Italija in Španija odklanjata razširitev dolžnosti napram narodnim manjšinam na vse države. Tudi Briand je izjavil z ozirom na položaj, da Društvo narodov nima pravice, načenjati taka vprašanja, ki bi pomenjala precedenčni slučaj. Manjšine lahko vlagajo pritožbe, ki pa niso obvezne. To stališče komisije sprejme nedvomno tudi plenum.

Begunski urad v Ženevi. V zmislu sklepa begunske manjšinske komisije pri Društvu narodov se osnuje begunski urad v Ženevi.

Plebiscit za uvedbo starostnega zavarovanja. (Volksbegehren), ki so ga priredili v Avstriji socialni demokraci, je dal nad milijon podpisov. Radi tega uspeha vlada ne bo več mogla starostnega zavarovanja bagatelizirati, ali celo izvesti nameravano poslabšanje socialnega zavarovanja. Obenem je bil ta plebiscit nekaka predvolitvena smotra volilcev, ki je pokazala, da avstrijske delavske mase trdno stojijo za socialno demokracijo.

Graz dobi krematorij. Deželno društvo prijateljev sežiganja mrličev za Štajersko bo zgradilo v Grazu krematorij. Stavbišče v izmeri 14 tisoč kvadratnih metrov, je podarila graška mestna občina. Krematorij bo stal zapadno centralnega pokopališča, torej v bližini žel. proge proti Mariboru. Društvo je na podlagi razpisa prejelo 64 načrtov, od katerega bodo enega izbrali te dni. Z delom pa bodo pričeli že v oktobru in bo zgradba izročena svojemu namenu v poletju 1931.

Fašizem je le trenutna bolezen dobe.

Generalni tajnik fašistične stranke v Italiji je odstopil.

Kričavi tajnik italijanske fašistične stranke, Turatti, je odstopil in je bil imenovan za tajnika predsednik poslanske zbornice Giurati. Turatti je bil pet let tajnik stranke. Tudi sicer se izvedejo izpremembe v fašističnem svetu. Nanovo bo Mussolini imenoval v vodstvo Ciana, Stefani in Rossinija.

Osebnostne izmene v fašistični stranki so znak nestabilnosti. Očividno je, da hujskajoče fraze ne zaležejo več.

Enako kakor v Italiji so neprestane krize tudi v vrstah nemških in avstrijskih nacionalističnih fašističnih strankah, kar je znak, da se tudi te same v sebi razkrajajo. Fašizem namreč ni programatično gibanje, ampak le avantgarda fevdalizma in kapitalizma. Tak zgodovinski ostank pa ne more preiti v kri in življenje narodov, ker ne spada v današnjo dobo.

tatura proletarijata ne more vstvariti in voditi smotrenega gospodarstva, in da povzroča lakoto in nezadovoljstvo med prebivalstvom, ki bi naj jim služila v to, da se vrže sovjetski režim in vpostavi meščanska vlada. Zarota je, kot poročajo, v celoti razkrita in so krivci aretirani.

Borba za žitni trg. Rusija pričinja preplavljanje svet s svojim cenim žitom in zapira s tem pot na svetovni trg žitu drugih držav. Prodajanje žita pod ceno imenujejo dumping. Vse agrarne države so se začele buniti proti tej konkurenci in uvajajo izvozne premije in kredite. Od tod tudi mrzlične agrarne konference.

V Grazu na vzhodnem kolodvoru je 44 letni železniški kurjač Josip Gasser skočil z zadnjega večernega vlaka tako nesrečno, da so mu kolesa odrezala eno nogo. Ker za tem ni vozil tisto noč noben vlak več po tej progi, so ga našli šele drugo jutro mrtvega vsled izkrvavljenja.

Železniško upravo je ogoljufal na Češkem železniški adjunkt Vencel Hrdel v Pragi za velike vsote. Nastavljen je bil pri dobavnem oddelku in je vodil dobave sanitetnega materiala. V tem svojstvu je za vse železničarje, ki so kedaj ponesrečili in nosili proteze, naročil nove proteze, ne da bi oni o tem kaj vedeli. Na ta način je upravo samo v prošlem letu ogoljufal za 100.000 Kč. Poneverbe pa datirajo za več let nazaj. Policija se trudi dognati, če je dobavna firma o teh goljufijah vedela.

Hud potres v Rusiji. V državi Tadžikistan je bil minule dni hud potres, ki je porušil ponoči 7 velikih vasi. Mrtvih je bilo 157 oseb, težko ranjenih 300. 1200 rodbin je brez strehe.

Potresi. Letos imamo jako mnogo hudih potresov, ki se pojavljajo v določenih pasovih zemlje. Ameriški učenjak, ki se bavi s študiranjem potresov, je objavil jako neprijetno prognozo vsaj za nekatere

Tone Maček:

26

Ženin iz Amerike.

Iztekle se je vse po sreči. Pri cerkvi so pristopali k njima znanci in voščili vesele praznike. Bivše Tilke sodelavke so jo pozdravljale in hotele vedeti, kako je z njenim zdravjem. Ona je navadno gledala mimo njih, kakor da jih ne sliši. Tu in tam je nenadoma izustila besedo, ki ni bila v nobeni zvezi s vprašanjem. Murnovo Mico je pa takoj spoznala in hitela pripovedovati:

»Veš, nisem vzela šala. Ga hranim za poroko. On kmalu pride. Pripelje se v kočiji.«

Ljudje so z njo sočustvovali in jo pomilovali. Iz priprostega svojega takta ni nihče omenil njene izgube, vsi so jo utrjevali v veri, da njen fant še pride. Množica se je radovedno ozirala za njo in molče napravila špali, skozi katerega sta odkorakali v cerkev.

V cerkvi se je nekaj časa Tilka radovedno ozirala okrog, in ko so zabučale na koro orglje, se je skoraj popolnoma obrnila nazaj in žejno pil nabrane glasove pevcev. Šele, ko jo je mati rahlo pocukala za krilo, se je zdrznila, pogledala okrog sebe,

in ko je videla, da vse pobožno sklepa roke in moli, je tudi ona uprla svoj pogled v razsvetljen veliki oltar, sklenila je roke in z vneto pregibala ustnice. Naenkrat je postala nemirna. Hotela je od matere proč in je začela odrihati ljudi. Mati jo je prišla za roko:

»Kam pa hočeš?«

»Tone je tamle, glejte!«

»I, kje?«

»Tisti-le tamle, v zelenkasti sukni. Vidite, kako me gleda.« In s prstom je pokazala proti moški strani na mladega moža, ki je bil res nekoliko Tonetu podoben.

S trudom se ji je posrečilo, da jo je pomirila:

»Zdaj le počakaj in mirna bodi. Se ne spodobi, da bi zdaj proč hodila. Potem, ko pridemo iz cerkve, bo itak prišel k nama.«

Ubogala je sicer, a glavo je venomer obračala v tisto stran, kjer je stal domnevani Tone, tako da so tudi drugi postali nanj pozorni in ga začeli ogledovati. Ko je neznanec to opazil, mu je postalo nerodno in je izginil iz cerkve.

Koj nato se je pričela procesija. Po hišah, ki so obkrožale cerkev, so v večernem mraku zažarele prižgane sveče. Mati si ni upala, da bi se s

hčerjo uvrstila v procesijo, boječ se, da bi se ne obnašala spodobno. Postavila sta se na zvišen prostor ob cerkvi, da sta lahko videli. Ko so nesli Kristusov kip mimo, jo je mati s silo pritegniti k tlom, da je pokleknila. Vsa zamaknjena je gledala belo oblečene deklice z lučkami. Ko pa je zaigrala godba, je vzhičena vstala in začela z nogo pritkravati v taktu vesele koračnice. Komaj jo je pripravila k odhodu, in morala jo je ves čas držati, da ji ni ušla nazaj, tja, kjer so belo oblečene deklice, lučke in godba. Na neznanca v cerkvi je med tem že čisto pozabila. Ko sta zavili za ogrom zadnje hiše, je pritekel za njima pismoša:

»Videl sem vaju. Pismo imam in da si prihranim pot, vama ga kar tukaj izročim.«

»Vidiš Tilka. Tone te ni pozabil.«

Tedaj pa se je spomnila zopet onega v cerkvi.

»Pismo? Ali ni bil v cerkvi?«

»Ne. Zmotila si se. Bil je nekdo drugi.«

»Takoo?«

Še vedno v dvomu, je odprla pismo in čitala. Tone je voščil vesele Veliko noč, se pohvalil, da mu

gre dobro, in če nič kaj posebnega vmes ne pride, da se mogoče koncem leta vidita.

Zdaj je bil tudi za Tilko praznik. Tone vedno misli nanjo. In prišel bo. Kmalu.

Drugo jutro je mati zgodaj vstala, ko je Tilka še trdno spala in je hitela k prvi maši. Predno je dekleta vstalo, se je že vrnila. Če bi jo vide-la odhajati, bi gotovo silila spet z njo in imela bi spet sitnosti.

Nande je prišel v posete in je prinesel Tilki za pisanko dišečih pomaranč. Pogostili sta ga z blagoslovljenim mesom in potico. Mati mu je prinesla rdečih pirhov. Tilka je pa razgrnila pred njim vsa pisma, ki jih je prejela zadnji čas »iz Amerike«. Kazal je zanje živo zanimanje, čeprav je poznal v njih vsako besedico, ker jih je sam pisal.

Enakomerno so potekli aprilski dnevi. Pomlad se je razbohotila in poglala iz zemlje bujno rast. Po goricah so cvetele črešnje in pod vinogradi se je odpiralo popje rožastih jabolčnih cvetov. Vinogradi so bili večinoma okopani, tudi Zagajev. Zagajka je hodila med trsjem in privezovala šparone, po lažih pa je nastavila praznih kolov in vsadila k njim fižol.

dele zemlje. Profesor trdi, da nastajata v Atlantskem oceanu ter ob Črnem in Kaspiškem morju in dalje proti severovzhodu in jugu dve podzemeljski razpoki. Na eni strani se celinski gorski grebeni dvigajo, razpoki pa pogrezata, ker se zemlja ohlaja. Ta znanstvenik napoveduje za zemljo katastrofalen potres, pri katerem se potopi britansko otočje, severozahodna Francija in še del evropske celine do severne Nemčije. Isto se utegne zgoditi tudi v južno Rusijo ob navedenih morjih in še nekaterimi deli zemlje v okolici. Kdaj nastane ta potres ni gotovo, tudi ni gotovo, ali v večji ali manjši meri, morda tudi ne tako katastrofalen. Vsekakor se pa lice zemeljskega površja vedno izpreminja, pri čemer sodelujejo potresi, vreme, voda, povodnji itd. Mogoče je, da naše kraje še večkrat zaloti katera koli naravna katastrofa, vendar pa bivamo na ozemlju, ki v splošnem ni najbolj ogroženo po elementarnih silah.

Pop morilec. V vasi Sepot blizu Stipa v južni Srbiji je bil pop Ikola Jovanović obsojen na deset let ječe, ker je umoril v prepiru kmeta Milenkovića.

Za deset vinarjev ga je zaklal. Aleksander in Ludvik Seres, dva cigana-muzikanta, sta v Debrecinu v nekem lokalu zaslužila z godbo nekaj denarja, ki sta si ga hotela razdeliti. Za zadnjo desetico se pa ni sta mogla zediniti, komu izmed njiju da pripada. Med preprirom je Aleksander pograbil nož in je Ludvika zaklal. Morilca so zaprli.

Radi volitev se je ustrelil. V Schwerinu na Nemškem se je študijski ravnatelj Werner Rack pri volitvah zelo prizadeval za novonovljeno državno stranko in je upal, da bo v njegovem okraju imela večino. Ko pa je videl velik neuspeh, se je ustrelil. Gotovo ni bil pri zdravniški pameti.

V Berlinu so zaprli inženirja Dubielziga in trgovca Breitfelda, ker so jima prišli na sled, da zelo spretno ponarejata železniške vozne listke in jih prodajata. V njunih stanovanjih so našli veliko obtežilnega materiala.

Eksplozija smodnišnice. V Everetu, v državi Washington, je nekega večera, ko so delavci zapustili tovarno razstrelili, ista zletela v zrak in je tudi v okolici eksplozija napravila veliko škodo. Več oseb pogrešajo, veliko je ranjenih. Domnevajo, da je bila eksplozija namenoma povzročena.

Ropari beže iz Čikaga. Energični sodnik Lyle je izdal aretacijsko povelje za 26 najbolj znanih čikaških banditov, med njimi za brata Ala in Ralfa Caponea. Te energične odredbe so izzvale v čikaškem podzemlju paniko in ropari beže iz mesta.

Tribune so se zrušile. V Puebli so na praznik neodvisnosti Mehike priredili velike bikoborbe, ki jim je prisostvovalo na tisoče gledalcev. Radi prevelike teže so se lesene tribune podrle in je bilo pri tem več oseb ubitih, mnogo pa ranjenih.

Cel grad bodo prenesli v Ameriko. Nek bogat Amerikanec, ki že ne ve, kako bi se znebil svojega denarja, je zaželel, da bi rezidiriral v pravem pravcatem vojvodskem gradu, ki je že najmanj 400 let star. Ker takih gradov v Ameriki ni, se je kratkomalo odločil, da kupi v Evropi tak znamenit starinski grad in ga da prenesti v Ameriko. Odločil se je za znameniti grad Hornby, last vojvodov Leeds na Angleškem. Grad bodo razdajali, vsak kamen posebej opremili s tekočo številko in bodo ves material — vsega skupaj 250.000 ton — prepeljali v Ameriko, kjer ga bodo zopet postavili, natančno tako, kakor je stal na Angleškem. Notranjo opremo so že spravili preko oceana.

Tihotapstvo cvete tudi v Ameriki. Iz policijskih poročil v New Yorku posnemamo, da je bilo v enem mesecu aretiranih 6524 tihotapcev. Dne 1. avgusta je bilo 22.497 tihotapskih procesov v teku pri sodiščih. Zaplenje-

Strokovno gibanje delavcev.

Kongres angleških strokovnih organizacij v Nottinghamu.

Na kongresu delavskih strokovnih organizacij, ki se sedaj vrši v Nottinghamu, je bilo napravljeno mnogo važnih sklepov: Reforma zdravstva na Angleškem, določitev starostne rente za delavce, stare nad 60 let, mednarodna ureditev mezd ter delovnega časa v rudnikih vseh držav kakor tudi uvedba 44-urnega delovnega tedna z vračunanjem časa za jelo.

Kongres je nadalje sprejel soglasno tudi predlog rudarjev, glasom katerega se naj sedanjo konkurenco prodaje premoga med izvoznimi državami kot temeljno zlo odpravi.

Končno se objavlja tudi sklep, glasom katerega naj vlada izvede strogo kontrolo nad poslovanjem angleške banke ter na ta način zadobi nad isto dejansko moč ter vpliv.

To niso vsi predlogi, ki so bili sprejeti na omenjenem kongresu, vendar so pa to sklepi načelnega ter zelo dalekosežnega značaja. Ti sklepi pa so obenem najboljši odgovor na vse ono, s čimer skušajo nasprotniki delavstva omalovaževati angleško strokovno gibanje, češ, angleški delavci pa niso tako radikalni. — Kaj bi n. pr. pisal »Slovenec«, če bi naše strokovne organizacije zahtevale kontrolo nad poslovanjem Narodne banke v svrhu, da bi delavska vlada — ki je na srečo pri nas nimamo — dobila moč in vpliv na isto?

Glavo za grozd.

Vinogradniški čuvaj v mariborski okolici ubil 15 letnega dijaka, ki si je vtrgal par grozdov.

Na zapadni strani Maribora, v bližini posestva Racerdvora, so našli mladega fanta z razbito glavo mrtvega. Sprva se ni vedelo, kdo je umorjen, niti kdo je morilec. Mrtvi je imel nad desnim očesom silno rano, iz katere so se cedili možgani. Orožništvo in policija so začeli takoj z vsestransko preiskavo, ki je ugotovila, da je umorjen 15 letni tretješolec na tuk. gimnaziji, Stan-ko Bezjak, bivajoč v Plinarniški ulici 15, doma pa iz Sejanec, od Sv. Tomaža pri Ormožu. Tudi ubijalec so že našli, in sicer v osebi 29 letnega čuvaja Rudolfa Pečevnika iz Krčevine. Dognano je, da je šel Bezjak v družbi še dveh tovarišev mimo vinograde Racerdvor in je najbrž nameraval mimogrede odtrgati par grozdov, kar pa je opazil omenjeni čuvaj. Dečki, opazivši čuvaja, so zbežali, in sicer dva v eno smer, tretji, Bezjak pa v drugo. Za tem poslednjim se je spustil čuvaj in ga zasledoval. Deček je na begu najbrž padel, čuvaj ga je dohitel in udaril s težko okovano palico po glavi, da mu jo je dobesedno prebil. Ubijalec je sprva skušal dejanje tajiti, pa je končno le priznal. Sedaj se nahaja že v zaporu. Ta grozen slučaj je povzročil v Mariboru in okolici veliko ogorčenje radi take brezmeine surovosti, kajti jasno je, da bi čuvaj 15 letnega dečka lahko izročil roki pravice, če je kaj zakrivil, ne pa, da ga radi enega grozda enostavno ubije. Kazen, ki jo bo sodišče odmerilo temu čuvaju »svete zasebne lastnine«, bo gotovo pravična.

Ali si že član »Cankarjeve družbe«? Poskrbi, da bodo tudi Tvoji prijatelji postali naročniki. Za 20 Din dobiš štiri lepe knjige.

nih je bilo 7 milijonov litrov piva, pol milijona litrov likerjev, 724 tihotapskih avtomobilov, 11 tihotapskih ladij in 1963 destilacijskih aparatov. Nedvomno pa je, da so tudi tihotapci zvitiji ljudje, ki so utihotapili še mnogo alkoholnih pijač, katerim policija ni prišla na sled.

Ženo je pogljal v zrak. Advokat Payne, v mestu Amarillo, Teksas USA, je svojo ženo iz ljubosumnosti na strahovit način umoril. Pod posteljo ji je položil peklenjski stroj z dolgo vžigalno vrstico. Ko se je žena

Cvetko Kristan:

Za sodelovanje med delavcem-konzumentom in kmetom-producentom.

Volitve odbora — referata Sira Thomasa Allena in Andrewa Cairnsa. — Manifestacija mladine pred zastopniki Internacionale.

Dunaj, 27. avg. 1930.

V. Danes na peti seji Mednarodnega združenja kongresa na Dunaju je začetkom utemeljeval A. J. Cleuet (Francija) predlog francoske delegacije, da se **zadružna ročdalska načela** podvržejo reviziji in da se jih prilagodi zahtevam sedanjosti. Po njegovem mnenju več vsa načela ne odgovarjajo današnjim potrebam, kajti tudi gospodarsko življenje na sploh se je od l. 1844 precej izpremenilo. Y. J. Worley (Anglija) naglašja, da nima ničesar proti temu, da pa meni, da se načela sama vedno prilagode potrebam časa. Kirievsky (Sovi. Rusija, Moskva) zahteva predelavo in pregled po načelih modernega delavskega gibanja. Meni, da morejo pravilno očistiti zadržnih načel napraviti le delavske mase v deželah, kjer imajo one diktaturo. Dr. Totomianz (ruski emigrant) svetuje Rusom, da dajo potemtakem sami najprej dober vzgled, druge države in pa načela kot aka naj pa puste pri miru. Nato je bil francoski predlog sprejet z veliko večino.

Prišle so volitve načelstva. Predlaganih je bilo 74 članov iz 28 držav (brez posameznih sovjetskih), med temi imajo po 14 zastopnikov Anglija in Sovi. Rusija, 6 Francija, 5 Nemčija, po 3 Češkoslovaška, Danska, Finska in Švedska, druge po 2 ali enega. **Jugoslavija svojega zastopnika še ni imenovala.** Od ostalih držav pa pogledimo najvažnejše: Avstrija: dr. K. Renner in Emmy Freundlichova; Belgija: Victor Serwy; Češkoslovaška: Emil Lustig, F. Modraček in Anton Dietl; Finska: Väinö Tanner; Francija: Prof. Charles Gicle, Gaston Lewy, E. Poisson in Albert Thomas; Nemčija: Vollrath Klepzig, Heinrich Lorenz; Anglija: Sir Thomas Allen, F. Hayward, Y. J. Worley, Sir R. Stewart, R. A. Palmer; Švedska: Axel Gjöres, A. Johansson; Švica: dr. B. Jaeggli, dr. A. Suter; Sovi. Rusija: A. A. Kissin, A. G. Badajev, I. I. Jakabenko; Zedinjene države: dr. J. P. Warbasse. Mnoge teh osebnosti niso neznane tudi delavskemu in socialističnemu gibanju, da celo zelo aktivne so v njem. Načelstvo je bilo izvoljeno soglasno.

Sledil je referat Sira Thomasa Allena iz Manchester (Anglija), glavnega ravnatelja angleške Velenakupne družbe (CWS) o oddaji, sestavi in financiranju **zadržnih izdelkov**, v katerem se je zavzemal za sodelovanje med konzumnimi in poljedelsko-produktivnimi zadrugami. Naglašal je potrebo skupnega nakupa prekomorskih (kolonijalnih) artiklov in medsebojnih direktnih zvez med poljedelci in konzumenti. Povdarjal je, da je danes postalo vprašanje

oddaje poljedelskih izdelkov eno najvažnejših in najnujnejših problemov vsega sveta in skoro v vsaki državi obstajajo stremjenja, da se najde boljše metodo za organizacijo te prodaje. Ni dvoma, da je novi sistem organizirane prodaje poljedelskih izdelkov že določeno gospodarsko in družabno dejstvo. Možna je, da pridejo izpremembe in nazadovanja, ali to novo dejstvo organizirane prodaje bi obstajalo dalje. Oboji, konzumenti in producenti preklicujejo v resnici vsak konflikt v svojih medsebojnih interesih; oboji izjavljajo, da je med njimi dovolj mesta za sodelovanje. **Veliki problem današnjega časa je torej, dovesti konzumenta (uporabljavalca in producenta (proizvajalca) skupaj in ju organizirati k medsebojnim uslugam.** Ako se to posreči, potem je ustvarjena podlaga za novo dobo gospodarskega razvoja. Sir Thomas Allen je nadaljeval, da je osebno prepričan, da bo producent napravil najboljšo uslugo samemu sebi, ako bo stal s konzumentom v direktnih stikih in v bodočnosti ne bo nobenih meja in ovir, ki bi bile tako močne, da bi lahko onemogočile tako zvezo. V interesu konzumenta in producenta je, ako kongres pooblasti centralni odbor M. Z. Z., da to vprašanje zasleduje še v naprej v zvezi z Mednarodno Velenakupno družbo in Mednarodno zadružno banko. Navajal je nato primere držav, ki že gornje tudi izvajajo, zlasti Anglijo in Češkoslovaško pa Rusijo ter omenil, da je angleška C. W. S. nudila v zadnjih desetih letih ruskim zadružnim organizacijam v svrhu dobav blaga kreditov za skupno 35 milijonov pf. sterlingov (8 milijard 625 milijonov dinarjev). Raznim zadružnim organizacijam je nudila velika posojila. Sama ustvarja blago že v 20 državah in od skupnega uvoza v Anglijo, ki je znašal v l. 1929 43.722.000 pf. šterl., sta uvozili angleška in škotska Velenakupna družba skupno za 28 milijonov pf. šterl. blaga, kar znaša skoro dve tretjini.

Sledil je referat Andrewa Cairnsa o **kanadskih pšeničnih poolih**. Referat je bil informativnega značaja. Cairns je povdarjal, da kanadski pšenični pooli zvesto pazijo na vsak zadružni princip. Dasi pool kontrolira polovico kanadske pšenične žetve in dasi dobavlja Kanada povprečno 40% pšenične produkcije, ki prihaja za mednarodno trgovino v poštev, da je to kljub vsemu le komaj 10% vse pšenične žetve. Pool kontrolira potemtakem kakih 5% svetovne pšenične žetve in vsled tega ne more izvajati nikakega vpliva na svetovne pšenične cene.

(Dalje prihodnjič.)

podala k počitku, v vrvice vžgal, naprava je s strašnim povikom eksplodirala, ženo s posteljo vred na kose raznesla in cel ogel vile odtrgala. Moža so zaprli in bi ga gotovo obsodili na električni stol, če ne bi bil podkupil jetničarja, ki mu je preskrbel strup, da se je zastrupil.

Tudi kanarčki preživljajo krizo. Odkar se vedno bolj razširja radio po zasebnih stanovanjih, prihajajo mali krilati pevci, ki so s svojim petjem v pozlačenih kletkah razveseljevali stanovalce, vedno bolj iz mode. V Berlinu na primer že ponujajo kanarčke s kletko vred po 1 marko.

Maribor.

Tegetthoffova rojstna hiša. Na vogalu Gosposke in Slovenske ulice stoji ena najstarejših hiš našega mesta, takozvana Tegetthoffova rojstna hiša, ki ni samo nelepa, ampak tvori tudi precejšnjo prometno oviro. Zaradi tega je občinski svet že pred prevratom sklenil, da je treba hišo podreti, v svrhu razširitve Gosposke ulice. Ta hiša je bila že pred prevratom občinska last. Mestna občina pa jo je prodala g. Franzu pod pogojem, da jo mora on v določenem času podreti ter na istem mestu zgraditi novo moderno hišo. Tvrdba Franz in sinovi pa se je pozneje branila ta pogoj izpolniti in je hišo rajši prodala naprej. Toda tudi novi lastnik se je branil to obveznost izpolniti oziroma se je izgovarjal, da sploh te obveznosti ni prevzel. Nato je bila hiša zopet enkrat prodana in kupila jo je — mestna občina že vdruživ. Občina bi tedaj najlažje hišo podrli, regulirala ondoto ulico in zgradila novo. Toda sedanja uprava tega noče in to iz dveh ozirov: prvič radi tega, ker se gospodje iz principa branijo, da bi občina zidala hiše, kar so v zadnjih letih nešteto-krat naglašali, češ, da ni naloga mestne občine, zidati stanovanjske hiše, ampak, da je to stvar zasebnih interesov. Drugič pa gre za izpraznitev hiše in tukaj bi bilo težko onim faktorjem, ki imajo nalogo najemnikom preskrbeti stanovanja v slučaju de-lozacije. Zato si mislijo predstavniki občine, da je bolje, če kak zasebnik pomeče stranke na cesto, kateremu se ni treba br-gati, kam bodo stanovalci šli. Prizadetih je tudi več trgovcev in obrtnikov. Za pro-dajo hiše je razpisana licitacija, in sicer za dne 26. septembra. Za ta dan je tudi sklicana izredna seja obč. sveta, ki bo o prodaji sklepal. V interesu mestne občine bi bilo, da hiše ne prodajo, marveč, da jo sama podere ter zgradi odgovarjajočo no-vo stavbo. Človeku se vsiljuje nehoti mne-nje, da se nekdo boji in hoče preprečiti, da ne bi mestna občina prišla v posest stavb, ki nosijo dobiček. Občinski svet se ne more izgovarjati, da nima denarja, ker tega lahko dobi in hiša bo na tem mestu visoko rentabilna.

B.
»2000 Din mesečne plače, če prestopiš h komunistom?« V četrtek se je vršila pred senatom petorice okroglega sodišča v Ma-riboru zanimiva razprava proti delavcu Fri-deriku Judarju iz Špičnika pri Svečini, ki je pokazala vnovič, kako lahko je dandanes priu v dolgi večmesni zapor, če vas kdor-koli osumi komunistično. Senatu je pred-sedoval sodnik sv. g. Lenart, obtoženca pa zagovarjal odvetnik dr. Reisman. Judar je bil obtožen, da je o binokostnih praznikih,

ko je prišel iz Maribora obiskat svojega brata, posestnika v Špičniku blizu meje, nagovarjal viničarskega sina Friderika Škergeta, da bi pristopil h komunistom, ki mu bodo baje dali kar 2000 Din mesečne plače in mu potem ne bo treba več pri kme-tih težko delati in iti k vojakom. Obtoženi Judar Friderik je obtožbo odločno tajil in se zagovarjal, da je bil ravno nasprotno celo v službi carinarnice, kateri je ovajal tihotapce in dobil za to tudi nagrado. Kadar ni delal, pa je tudi sam tihotapil, ali pa si od sorodnic izposojeval denar, da je lahi-ko živel v Mariboru, kjer je stanoval pri gostilničarju Vohu na Koroški cesti. Zago-vornik dr. Reisman je predlagal zaslišanje več prič v dokaz, da je obtoženec zagovor resničen. Razprava je bila po zaslišanju vi-ničarja Škergeta in carinika Pavloviča pre-ložena na nedoločen čas, da se bodo vabile predlagane prič. Friderik Judar je že sko-ro 3 mesece v preiskovalnem zaporu.

Gostilničarska nadaljevalna šola v Ma-riboru. Vpisovanje učencev in učenek v vse tri razrede gostilničarske nadaljevalne šole v Mariboru se vrši v sredo, dne 1. ok-tobra od 15. do 18. ure (od treh do šestih zvečer) v prirodoslovnem kabinetu držav-ne trgovske akademije v Mariboru na Zrinj-skega trgu št. 1, I. nadst., vrata št. 31. K vpisovanju mora prinesiti vsak vajenec ozi-roma vajenka: rojstni list, zadnje šolsko izpričevalo in potrdilo zadruga o vplačani vpisnini in šolnini. Oboje dobe vajenci v Zadrugi pisarni, Vetrinjska ul. 11, I. nadst. Opozarjamo vse gostilničarje, restavrate-rje, kavarnarje, hotelirje in sploh vse v to obrt spadajoče gospodarje, da morajo vsi njihovi vajenci in vajenke brez izjeme ob-iskovati gostilničarsko nadaljevalno šolo, zato jih je treba v izogib neprijetnih po-sledic pravočasno vpisati. Ponavljajni iz-piti se bodo vršili v četrtek, dne 2. in v petek, dne 3. oktobra od 15. ure dalje. Re-den pouk prične v ponedeljek, dne 6. ok-tobra ob 15. uri.

Dobra hrana v Javni kuhinji na Slomškovem trgu 6: v A-razredu opoldne in zvečer Din 8.30, v B-raz-redu Din 12.30, v C-razredu Din 14.30. Priglašajte se!

Trbovlje.

Dve smrtni nesreči in ena težka poškodba v dveh dneh. V torek, dne 23. t. m. se je pripetila v hlevu me-

sarskega mojstra in gostilničarja Božiča težka nesreča, ki je zahte-vala eno človeško življenje, dočim se drugi delavec bori z smrtjo. Ne-sreča se je pripetila na ta način, da se je neizolirana električna napeljava strgala ter zadela vpokojenca Smo-diča Ivana, kateri je v par minutah izdihnil. Pokojni zapušča ženo. Stanje Franca Kroparja pa je zelo težko. V četrtek, dne 25 t. m. je na zunanjem obratu T. P. D. pod po-ševno progo smrtno ponesrečil Na-drat Leopold. Pokojni zapušča ženo in štiri nepreskrbljene otroke. Pre-iskava bo gotovo doznala, kje tiči pravi vzrok te nesreče.

Prijatelj prirode. V nedeljo, dne 28. tm. se vrši v dvorani Del. doma ob 9. uri do-poldne ustanovni občni zbor podružnice Prijatelja prirode. Vabljeni so vsi člani pa tudi oni, ki imajo namen pristopiti k dru-štvu. Zanimanje za planinarstvo, ki je zad-nji čas zavladalo med našim delavstvom, posebno med mladino, je razveseljiv pojav. Saj je le na ta način mogoče, da pride ob svojem prostem času ven iz zaduhlih sta-novanj in gostiln v prosto naravo. Pot je začrtana, samo krepko in vztrajno naprej!

Ruše.

Zahvala. Podpisani se zahvalju-jem vsem sodrugom in sodružicam v tovarni za dušik za denarno pod-poro v znesku Din 377, ki so mi jo naklonili v moji dolgotrajni bolezni. Hinko Lorbek.

Kranj.

»Jugočeška«. Tekstilne tovarne »Jugočeška« v Kranju so zvišale svojo delniško glavnicu od 10 na 20

milijonov dinarjev. — Tekstilna in-dustrija v naši državi se razvija in cvete, toda mezdne razmere v teh tovarnah so še jako slabe.

Jesenice.

Železniška nesreča na Jesenicah. V sredo je šel 26 letni progovni de-lavec Polko Valentin po končanem delu opoldan z Jesenic proti domu. Hodil je po sredi proge. V zadnjem trenutku opazi, da prihaja za njim potniški vlak proti Podrošci. Toda lokomotiva ga je zagrabila, preden se je mogel umakniti ter ga oplazila po desni strani glave. Polko je oble-žal nezavesten. Lokomotiva mu je zmečkala čeljust in prebila lobanjo. Prepeljali so ga v ljubljansko bol-nico. Njegovo stanje je jako resno.

„Prijatelj prirode“.

Prijatelji prirode, Maribor. V nedeljo, 28. t. m., izlet na Roglo. Odhod iz Maribo-ra ob 5.30 do Zreč. nazaj na Sv. Lovrenc. Prijave se prevzemajo v društvenem loka-lu v sredo dne 24. t. m. ob pol 20. uri. — V ponedeljek 29. sept. članski večer ob pol 20. uri.

Delavski šport.

I. Delavsko kolesarsko društvo, centrala Maribor priredi v nedeljo, dne 28. t. m. ob 10. uri dopoldne zaključno dirko. Start pri 1 km na Koroški cesti do Osvalda 26 km in nazaj. Razdelitev nagrad ob 17. uri v društvenem lokalu, nakar se bo vršila salonska dirka, katere se naj udeležijo vsi člani. Odbor.

Šolske torbice in nahrbtnike

v veliki izbiri priporoča

I. KRAVOS

Maribor, Aleksandrova cesta štev. 13

Izredno nizke cene! Naj-večja zaloga plošč! Po-pravila vseh instrumentov!

Tovarnica glasbil

MEINEL & HEROLD

Prodajalna: Trg Svobode Maribor.

NOVI VINSKI MOŠT

beli in črni se toči liter Din 10.—, čez ulico Din 9.—

J. Povodnik, Maribor, Rotovski trg 8

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak de-lavec, delavka naj sma-tra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruga.

Veletrgovina igrač in galanterije

F. König, Celje

USTANOVLJENO LETA 1885

Velika izbira otroških vozičkov, usnjenih izdelkov, kovčegov, ročnih torbic, gramofonov, radio materiala i. t. d. po najnižjih cenah.

Ob pričetku šole.

Najcenejši in najboljši vir za nakupovanje vseh potrebščin. Otroške nogavice od Din 5.— navz. Moške nogavice od Din 5.— navz., damske nogavice od Din 7.— svilene po Din 12.—, prvovrstne flornogavice od Din 17.— navzgor. Čipke vezene m od Din 1.— navz. Šolski nahrbtniki od Din 15.— navzgor, Šolske torbice (mape) iz prvovrstnega usnatega platna Din 35.—, Šolske mape iz prvovrstnega usnja Din 60.—, puščice po Din 3-50 navz. Šolske majce iz čiste volne od Din 48.— naprej. Obleke pletene lastnega izdelka od Din 100 naprej. Vse vrste sukanca, prece, igelj, gumbov in druge potrebščine po brezkonkurenčnih cenah.

EKSPORTNA HIŠA „LUNA“
MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 19

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKE DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 7% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Se-novu pri Rajhenburgu. Član te zadruga lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 D, vpisnina 2-50 D

NAČELSTVO.

VSE za pisarno in za šolo!

V soboto, dne 13. septembra je bila otvorjena

NOVA TRGOVINA S PAPIRJEM

Ljudske tiskarne Maribor na Slomškovem trgu 6

Vabimo vse, da poskusijo kupiti pri nas. Jamčimo dobro blago in konkurenčne cene!

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovski trg štev. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 7% proti trimesečni odpovedi.